

ARMENIANS IN AMERICA

AN INDUSTRIOUS AND LIBERTY
LOVING PEOPLE.

SOMETHING ABOUT THE ORIGIN AND HISTORY OF
AN ANCIENT RACE — THEIR FONDNESS FOR THIS
COUNTRY.

(From the New-York Times)

(COMMENCED IN NO. 17.)

The clergy divided into two classes, secular and spiritual. The secular are married men, and discharge the duties of the church ritual, such as performing church services, baptizing, marrying, burying, visiting the sick, &c., whereas, the spiritual branch, called Vartabed, (doctor) are of the monastic order, and their duties are confined to preaching a sermon every Sunday and presiding over councils as representatives of the Patriarch, the chief of the nation. The priests are not required to be educated men, but men of probity, whereas, the Vartabeds must be trained to their duties. Having no theological seminaries, those who are to become Vartabeds go through a regular apprenticeship for a theological education under a Doctor of Divinity.

The priests are not salaried functionaries, but are supported by church collections, and also by the perquisites derived on occasions of marriage, baptism, and burial.

The Vartabeds, or Bishops, however, receive a regular stipend from the Church, which, not being large, is increased by the members of the parish by voluntary contributions and donations on festive occasions.

An enthusiastic audience of about three hundred persons greeted Vartabed Saragian at the at the rooms of the Armenian Union, corner of Third avenue and East 7th street, last evening. The Union is a national and not a religious organization, and the Vartabed was received and spoke only as the fellow-countryman of his hearers. He was introduced by O. S. Tavshanjian, President of the Union, and an address of welcome was delivered by Dr. A. Ayvazian.

The Vartabed expressed his pleasure at seeing so many of his countrymen happy and prosperous in a free country. He congratulated them on the enjoyment of American liberty and contrasted their condition with those of the Armenians at home, subject, as the latter were, to all forms of religious and of political persecution. He told about the raids of savage Kurds and Circassians upon peaceful and hard-working Christians in the "motherland," as Armenians affectionately call it, and exhorted his listeners to hold fast to the traditions of their own nationality, but to remember that it was best honored by proving themselves good citizens to their adopted country. He was warmly applauded.

The Vartabed will celebrate religious services with all the rites of his church at Grace Chapel, in 14th-street, at 3 P. M. today, by special sanction of Bishop Potter. (THE END.)

Նկատելով որ շատեր ոտանոտ որներ կը գրկեն մեզ ի հրատարակութիւն և նկատելով որ բաւական տեղ չունինք Սուրբանդակի մէջ բանաստեղծութեանց յատկանշելու, ուստի հետեւեալ կարգադրութիւնն ըրած ենք Յատուցիկայ յաւաքութիւն, տեսար տեսար, ազգային երգերու համաքանդ մը պիտի սկսինք հրատարակել, որոց մէջ պիտի գտնենք սեղ-գրկած ամէն բնաիր բանաստեղծութիւն, եթէ մէն մի տուրի համար կանխիկ վճարուի 5 սէնթ: 245 տեւրի մէջ 485 պատկառ տող ունեցող երգերու մէն մի տուրին վճարել հարկ է չորս սէնթ միայն: Աւելի երկայն բանաստեղծութեանց համար զատ սակարկութիւն կը լինի: Իւրաքանչիւր տետր—3 երես— պիտի արժէ 3 սէնթ ամէն մարդու համար:

ՍՈՒԼԹԱՆԻ ՍԵՆԵԿԷՆ

Կ. Պօլսէն Հոկ. 28 Թուակիր մի թրքառաւ նամակէ կը թարգմանեն մ' հետեւեալն «Դիտէ՛ք արդեօք թէ պալատիս մէջ երկու բանտար կեանքեր կան՝ մին միւսի բանտար պահը և փոխադարձաբար, երկուքն ալ զաշի՛ մին պատերազմի դաշտին մէջ պարագայից բերմամբ պատիւ ստացաւ, իսկ միւսն՝ իւր պապերէն ժառանգած երկրի երկու տասներորդ մասը կորսնցունելով զաշի կոչուեցաւ: Սոցա մին է Սուլթան Համիտ զաշի և միւսը զաշի Օսման փաշա: Քաղաքիս մէջ ամէն ոք դիտէ և դուք ալ անգիտելու չէք թէ թրքաց մ'շալ, այո՛ մինչև իսկ թրքերու նման անտարբեր ժոժովրդի մը մէջ իսկ կուտակցութիւններ կան: Սոյն կուտակցութեանց մին, այն է զինուորական կուտակցութիւնն իրեն առաջնորդ և հրամանատար ընտրած է Փըլէվլային ինքնարեւր դիւցազնը, իսկ կուտակցութեանց միւսն որ պալատականներէն ու նախարարներէն կը բազմանայ, իրեն առաջնորդ ընտրած է մեր խեղճուկ (զօվարը) Սուլթան Համիտն: Մեր այո՛ թրքիկ կուտակցութիւնը չի կաշածուի սակայն թէ ըստ երոպական գ.ութեան հրապարակներու և կամ ժողովարարհիւրու մ'շ կը վիճէ հանրային, ազգային և քաղաքական խնդրոց վրայ: Ա՛յ, մեր ազգութիւնն բոլորովին տարբեր է այլոց ծանցթ ու գ.ութիւնէն: Թրքացի բոլորովին թրքաբան է, «սուրժնալ է և այսպէս: Ղազի Սուլթանն կը վերին յ թէ որ մը զաշի Օսման պիտի ազգասով ըրի իրեն դէմ ու գահընկէց ընէ գինքն, ինչպէս ըրին Աղիշը: Այս խորհուրդը ցնդական նկատել կարելի է, այլ սակայն երբ նշտաի առնենք թէ ամբողջ թրքաց բանակ զաշի Օսմանի հետ է և ի հարկին պիտի հնազանդի անոր հրամանին, Համիտի կասկածներն մասամբ կարգարանան, զորս փարատելու միակ միջոց գտած է արգելել Փէլէվլայի դիւցազնի դուրս ելնել պալատէն, ուստի ամբողջ շարթան մէջ միայն ուրբաթ օրեր՝ երկու ժամի չափ միայն՝ ներսի է իրեն պալատէն դուրս ելնել՝ իւր ընտանեաց ացել-լիւ համար և այդ հաւատ որիմ սպայ՝ մը հսկողութեան և պատասխանատուութեան ներքեւ: Այս է պալատի հրամանատար Օսմանին խկական վիճակը: Կատարեալ բանտարկեալ մ'է նա, թէև իր հետեւորդը հազարներով կը հաշուին, մանաւանդ բանակին մէջ, բոլոր յեւտողէ մթըքերն Օսմանի կուտակցութեան կը վերաբերին, որոց մէջ մեծ գեր կը խաղայ Պահրի փաշա, իսկ իւտարի փոխաբքան, ինչպէս կը կոչեն հոս, իրաց այս ցաւալի վիճակին մէջ բանտարկեալ Օսման միտակերպ կը յեշնցէ Սուլթանին թէ պարագայից բերմամբ ինքն (Սուլթանը) ժողովրդական թագաւոր մը չ'լինելու պատճառաւ՝ մեծ վտանգ կ'ապուռնայ իրեն եթէ համարձակի ազատ շրջիլ քաղաքիս մէջ, մինչև իսկ ուրբաթ օրեր պէտք չէ որ շատ հեռանայ երկրագլէն, զի վտանգը

այնքան մեծ է: Ասոնց հետեւութիւնը սա է և զաւծ որ Օսմանի թելադրութեամբ ամէն առաւօտ պարտիզին կենթարկուին՝ բարձր թռչակ ստացող քրիստոնեայ և թուրք լրտեսներու ձեռամբ, որոց անդիկադիւն գիտեմամբ կը ներկայացուի Սուլթանին ամէն առաւօտ նախաձայնէ անմիջապէս ետքը, որպէսզի դժբաղդ (պիչարէ) Սուլթանն ահաբեկի ու պալատէն դուրս չելնէ: Գալով Սուլթանի կուտակցներուն, ասոնք կը բաղկանան արդի նախաշարներէն, բացի արտաքին գործոց պաշտօնէն որ Օսմանի կուտակց է, և իր պաշտօնի գլուխն կը մնայ, որովհետեւ զաշի Օսմանն իւր պաշտպանն՝ Ռուսաց դեսպանն պահանջած են որ մնայ: Ղազի Օսման գիտնալու էք որ առաջին կարգի ռուսամէլ մ'է, հակառակ իւր միլեոանդ մահմետականութեան:

«Ահա այսպէս երկու մեծ անձնաւորութիւններ բանտարկեալ կը մնան պալատին մէջ: Դիտէ՛ք արդէն թէ Սուլթանն երազատես մի է, (թերեւս ստուգածի տկարութեան պատճառաւ որմէ կը տառապի հանապաղ) և իւր երաշխերն կը մեկնէ կրօնական ճշտութեամբ հաւատով: Երկու ամիսի չափ առաջ երազին մէջ տեսնելով որ զաշի Օսմանն պալատէն փախած և պատերազմական գործոց պաշտօնատունն ապաստանած է... այն աստիճան կը յուզուի Սուլթանն որ որ քանի մը դիշեր Օսմանին հետ միատեղ մէկ անկողնոյ մէջ կը ննջէ՝ ննջարանի սենեկին դրան առջև երկու հսկայ զինուորներ պահստպան գնելով որոնց տրուած պատուէրն է ոչ մինե ոչ ալ միւսն չի թողուլ որ դուս ելնէ սենեկէն: Անտարակոյս կրնաք երեւակայել թէ երբ երկու կուտակցութիւնը այս աստիճան կասկածոտ են իրարու դէմ, պալատէն դուրս ամեն բան քառս մ'է (թարհանայ չօրպաղը) Բարեբախտաբար՝ ըստ թրքական առակին «երկու խենթին խեղացի մը կը գտնուի», այս առթիւ ևս Սուլթանն և գերմանացի հօգ փաշաները հաշտեցուցիչ գեր մը կը կատարեն երկու խեղաբարոյ մէջ: Արգարեւ այսօրուան թուրքիան կարելի է ըսել թէ կը կառավարուի ձեռամբ Սիւրէյյեյի և Հօպի, առանց որոց լուրջ խորհրդոց երկիրն վաղուց պիտի թաթախէր արեան մէջ, զի այնչափ մեծ է հակառակութեան ոգին թրքաց մէջ: Սուլթանն իւր պալատի հրամանատարն թապալքեալ Օսման կանուանէ, (1) իսկ զաշի Օսմանն իւր տէրը կանուանէ «պիշիմըրի (մերինը), թէ ինչ կանխարկէ այս, կը թողու մեզ գուշակել: Այս մասին պէտք չէ զարմանաք երբ ըսեմ թէ թրքաց մէջ սովորութիւն դարձած է իրենց հակառակորդները անարգական անուններով կոչել: զայս կընեն Եւրոպացւոց իսկ առանց ամաչելու: օրինակի համար:

Երբ Սալիդաբլին սալապուր կ'անուանեն. կ'առաքանեն՝ կեալու ուսթայ. նէլիտօֆն՝ մահալլէ տօնը. Պիզմարըն՝ փիս մաշըք են. են. Խորէն արքազանի պատուանդան է խալըն: Երկու ամիսէ ի վեր Սուլթանի վրայ խեղաբարոյութեան նրշաններ սկսած են յայտ գալ. առտակ մը ջղային արտակարգ ջիւմ կուենայ՝ մանաւանդ կանանցին մէջ ուր կըսեն թէ դժբաղդ աղջկանց կըռնակը ելնելով կը շրջի պալատին մէջ՝ երեւակայելով թէ ձի նստած է: Վերջի օրեր պարելու պաշտօն ունեցող չէրքեզուհի մը վրայ հեծած սրաքշու գնացած տանն՝ գերուհին ու իր թանկագին

բեռը երկիր կը տապալին. այս առթիւ աղջկան մէջը կը փռատուի ու Համիտի քիթն վրաւորուելով կըս կըսի արիւն հոսիլ: Այս վերջի օրերս սուլթանն տեսնողներ պիտի համոզուին մեր գրածի ճշմարտութեան, երբ տեսնեն վեհափառ քիթն կտրմութիւնն ու ուռեցըր: Գորագող ջիւլիին դուրս հանած են պալատէն և կը գտնուի պալատի մը տունը առայժմ: (2)

«Ամէն տարի կանանցէն կ'արտաքուրին 15—20 աղջիկներ՝ Սուլթանի կրիցը զոհուած լինելու յանցանք, և կը լինին պալատի մը կիներ կամ պոռնիկ: Սուլթանի անմիջական տրամադրութեան ներքեւ գտնուող կանանց—մեծաւ մասամբ չէրքեզ օրիորդը— թիւն է՝ ըստ ներքնապետի վերջի տեղեկագրոյն՝ 869: Թիւ մը որ ստրտափ ոչեւը է աղքէ ամէն պարկեշտ քրիստոնեայ անհատի որ սիրոյ մէջ կը տեսնէ երջանկութիւնը: Սուլթանի պալատան կանանցին մէջ ոչ թէ սէրն, այլ բռնութիւնն է որ կը տիրապետէ և խեղճ չէրքեզուհիք են որ կը զոհուին, որոնք ինչպէս որ յայտնի է՝ կոշտ բռնաւորի մը ճիւղաններն ազատելու համար շատ անգամ անձնապանութեան իսկ կը դիմեն... Խեղճ արարածներ, աղիւրիկեցի վայրագ ներքինիներու խաղաղանի ահովը միայն խմովին դուրս չեն թափել այդ կահաւորեալ բանտէն որ բողբոջի մը ամէն կատարելութիւնն ունի և է սակայն պալատն արքայից արքային... զաշի Սուլթանին...»

ԹՐԿԱՏԵՍՅՆ

Ծան—Թրքական քանի մը բառերու ճիշդ նշանակութիւնն գտնել անկարելի լինելով հայ ու թուրք բառերն միասին նշանակած ենք՝ ընդգրկին ոճը պահելու մտօք: ՆՈՅՆ

ԱՁԴ

Սարածեան Հօր մատուցած պատարագի նկարագիրն պարունակող Նիւ Եորքի թերթերն սպառնած են մեր քով: Մեր Ֆրէզբօի Ն. Բարեկամին կը պատասխանէք թէ ո'ւէ թղթակցի անուն չենք կարող հաղորդել ուրիշին:

(*) Պալատի կոշտած մարդ իկ մի կարգ սպասաւորներ են որոց օժիբէն զոյգ մը կ'ապրոյտ նշաններ կ'ախուած են պալատին մէջ իրենց պաշտօնն յայտնի ընելու համար, և կ'առնուին թրքաց ամենէն ստորին գասակարգին պատկանող երիտասարդներէ որոց կնութեան կը տրուին պալատին մէջ դժբաղդութեանց հանդիպող կիներն...

(1) Թապալքեալ կը կոչուին պալատի այն ծառաներն որք իրենց գլխուն վերայ կրելով կը տանին օրուան ճաշերը և են խիստ կոշտ գաս մը թրքեր: Թ.

ՍՈՒՐՅԱՆԴԱԿ

Կը հր... Դուրի առ այժմ ամէն շաբաթ օրեր իւր յատուկ տպարանէն, Թիւ 827 ու 829 Փալատէ աւլ. Վէսթ Հոպոքըն, Ն. Ճ.

— ԲԱՃԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ —

Մ. Նախանգագ ու Քանաուայի համար Տարեկան մէկ տուար Բարձր երկրներու համար մէկ ու կէս տուար

Թղթատարութեան ծախքը խմբագրութեան վրայէ. Բաժանորդագրին է կանխիկ վճարելի. Ծանուցումներ կընդունուին գոհացուցիչ պայմաններով:

Նամակ կամ ծրար ղրկել հարկ է հետեւեալ հասցէին.

To The Editor of THE SOUTHERN, West Hoboken, N.J. U. S. America.

THE SOUTHERN PUBLISHED EVERY SATURDAY

At No. 827-829 Palisade Ave.

West Hoboken, N. J.

TERMS TO SUBSCRIBERS, Free of Postage, in the United States and Canada: One copy, one year \$1.00

Remittances made payable to and all communications addressed to The Editor of The Sournantag, West Hoboken, N. J.

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆԹԻՒՆՔ

Ուրախ ենք որ Սուրհանդակ օրէ օր զգալի կերպիւ կը ժողովրդականայ, ու կը հասնի Սմերիկայի ամէն անկիւնները գտնուող մեր ազգայնաց, բայց իմէ կայ ցաւալի կէտ մը այդ ալ սա է թէ ժողովուրդն չի «սուրհանդակաւնաւ» այնչափ, որչափ կարեւոր է թերթի մը պահելու համար:

«Բանիւ միայն մարդ ոչ կարէ ապրիլ»:

Մենք սովորութիւն չունինք հրապարակաւ խնդրել միշտ ժողովուրդի օգնութիւնն ու մեր անձնական հաշիւներով ծածկել Սուրհանդակի սխալներն, բայց թող ասիկայ կարծիք չ'ապ թէ Սուրհանդակ պէտք չունի օգնութեան ու կարող է դիմանալ կարգ մը ժամեր ծախքերու՝ առանց բաւական եկամուտ ունենալու: Մենք դո՛ւ եղած ենք և կըլլանք միայն մեր պարտականութիւնն կատարելու զբաղելով, և կը յաւանք թէ ժողովուրդն ալ իւր թափին չի ուշանար կատարել: Այս առթիւ չենք մտաւարդ յիշեցնել նաեւ թէ Սուրհանդակի խմբագրութիւնն չունի իր պաշտօնագրութեան տակ մի մեծ հարստութիւն՝ ծախսելու շարժաթիւնը իր յառաջդիմութեան համար:

Եւրոպական թերթերու մէջ կը կարգաւթ թէ Սատունի լերանց մ'ջ Հայերն ու Քրիստոնեան ապստամբած են կառավարութեան դէմ: Ինչպէս որ հաղորդած ենք անցեալ շաբթու, երկու վաշտ զօրք ու երկու լերան թնդանօթ զրկուած է առանց վրայ, և կը հաղորդեն թէ քանի մը պետեր ձերբակալուած են այժմ:

Նիւ Եորք Հէրլաւի մէջ հրատարակուած մի հեռագիր կըսէ թէ Ռուսիոյ և Թուրքիոյ մէջ բանակցութիւն կայ այժմ Հայաստանի մասին: Թուրքը կուզէ եղեր մեր երկրի մէկ մասն տալ Ռուսիոյ՝ իր պարտուց փոխարէն:

ԱԶԳԱՅԻՆ ՆՈՐԱՎԷՊ

ՎԱՅԱՆ-ՅԱՅԿԱՆՈՒԾ

Եւ արդարեւ Արթին տառուկու արժանի անձ մ'էր «տաքէն մինչեւ մազերը»:

Իւր դեղին յօնից տակ կարծես սաղաթէններ կը բնակէին. իր յարմարը զժողոց կրտսերէն աւելի ատելի էին Վաշանի:

Հակառակ Տիգրանեանի լուրջեան նա քանիցս հարցեր ուղղեց ու միութարակօն խօսքեր բերաւ, և անհեղձ ար Վաշան չի պատասխաներ, դուրս ելաւ ու գնաց ընկերներուն քով:

Հոն քանի մը կարճ խօսքեր փոխանակելէ վերջ, թուղթ ու գրիչ ուղեց և երկու թուրքերէն նամակներ գըրեց, որոց մէկը մէկ աղանիւրի՝ և միւսը երկրորդ անմեղ թոշնոյ օտքերուն կապեց ու թողուց զանոնք որ երթան: Անմեղ թուրքիկէն մեծազոյն դաւ մը ի գլուխ հանելու պաշտօնն կը կատարէին: Նոքա աներեւոյթ եղան մէկ րոպէի մէջ:

— Ամէն բան կարգին է տալիք, ըսաւ Ազամթ ու սիկար մը վառեց:

Ձոնը դադանին ձեռաց մէջ էր արդէն:

Վաշան պաշտպան մը չունէր երկրին վրայ, իր միակ պաշտպանն ամպերէն վեր գտնուող Թագաւորն էր միայն:

Վաշան Ազամթի մէկնէն վերջ՝ առանց բան մ'ուտելու ինկաւ անկողնոյն վրայ, բոլոր գիշերն անցուց այդ կերպիւ: Նա աւելի արթնուն էր քան ի քուն:

Հետեւալ առաւօտ նախաճաշի տեսն երբ նաւապետ, Պ. Թուման, ահաա Վաշանի տնիւնում գէմքն որ դարձաւ ծաղիկի մը նման թուամաճ կ'երեւէր, զղջաց իր բրածին վրայ, բայց չառ ոչ էր ուստի միտքն դրաւ փոխարինութիւն մը ընել այդ շքնապ երկատարդին:

Գ.

Մութ գիշեր մ'էր: Անպերսեւ ետեւ ծածկուած կը դտնուէր երկնից երեսն: Կոշակներ ծածկած էին ծովը ու «Բոյրլ Ըսթանտորտ» փոքր շիւղի մը նման կը խաղար ալիքներուն վրայ:

Երկինք կ'որոտար ու փայլալին յաճախ կը փայտատկեր հեռուն: Մեծ փոթորիկի մը զալուստն ակնեւ ինչ էր արդէն:

Այս միջոցիս «Բոյրլ Ըսթանտորտ» երկրթի կը պտտաւորուէր նեակ Պէյրութի առջեւ, և ստիպուած էր շատ չի մօտենալ ցամաքին՝ վառագի վախնալով:

Վաշան իր սենեկին մէջ փախուած էր այս պահուս, ու կը զգար երկրաշարժ:

Երբ երկրին նետուեցաւ, ու շոգնաւն սրտեցաւ հանդարտիլ, Վաշան անկողին մօտաւ, բայց մտաւանջութիւնն խաղաղ քուն մը չէր տար իրեն:

Ճիշդ կէս գիշեր էր. շոգնաւն մէջ ամէն ոք կը ննջէր փառապարեկ:

Բայց այս պահուս Ազամթին ու իր ընկերները դուրս կուգային իրենց սենեկէն: Սոցա մին կարմիր լապտեր մը ունէր ի ձեռին:

Հանրածանօթ աւազակապեան իր ընկերներով շոգնաւն խեղճի վրայ ելաւ, ուր բարեբախտաբար գիշերապահ նաւատարն բացակայ էր այդ պահուս: Ձեռքէ զպաշտօնեան հրամայեց ընկերին որ լապտերն քիչ մը ցածցնելով ճօճել սկսի օդին մէջ:

Հրամանն կատարուեցաւ անմիջապէս: Աւազակայ աչքերն բան մը կը փնտռէին աղջամղջին մէջ անհամբեր: Բաւական տեսն կարմիր լապտերն ճօճուելէ յետոյ մտնին մէջ, Ազամթ լոյս մը նշմարեց հետուն, ալիքսեղալ ջուրերուն վրայ:

— Ահաւասիկ հոն են, ըսաւ Ձեռքէ:

Չըր ցած ձայնիւ, ալ հարկ չէ լապտերն շարժել, կախեալ Թողուցէք զայն շոգնաւնի կողմէն վրայ:

Հազիւ թէ կէս ժամ անցած էր, երբ նաւակի մը մօտենալն սրտեց տեսնուիլ: Այս պահուս աւազակայ մին կամայուկ մը սուղեց ու փափաքուած պատասխանն ընդունեց նաւակէն որ եկած հասած էր շոգնաւնին:

Աւազակապեան շուանի մը ծայրը նետեց նորակ բարեպաշտներուն որք երեք անձեր էին: Սոցա երկուքը մէկ րոպէէ նաւ ելան հարստութեամբ:

— Հետեւեց ինձ, ըսաւ Ազամթ երկու նորակներուն որք հնազանդեցան անձայն:

Երբ շարագործներն, առանց խիչ շունչ առնելու, դնացին Վաշանի սենեկին առջեւ. Ազամթ րոտնալի մը հանեց զրպանէն ու դուռն բացաւ, որպէս թէ իր սենեակն եղած լինէր:

Վաշան կը քննարարէր. երեսին վրայ անհանգստութեան ու մտաւանջութեան նշաններ կային. կարծես թէ նա կ'երազէր կորուսեալ Արտաշէսին վրայ:

Տարաբախդ ճամբորդն, որ գիշերային ձերմաղ զգեստներ կը կրէր, աղանիւրի մը հեղու թիւնն ու գաւառակի մը անմեղութիւնն կը պատկերացնէր: Արտաւազ հատիկներն չորցեր էին իր տնիւնում այսերուն վրայ:

Որտեղը որսի գլխու փերեն էր արդէն, և վտանգն անխուսափելի:

«Աստուած անգամ զայն չի կ'ըտար իւր ձեռքէն» կըսէր ինքնին թշուառական հագարապեան:

Մութ փայլ, նորակներուն մին՝ որ մի քանի օր առաջ Արտաշէսի հետ լաթապիտ մնացած էր, անմիջապէս թաշկինակ մը հանեց զրպանէն, ու զայն ամուր մը Վաշանի բերանէն դնելով հրամայեց իր ընկերին որ շուրկէ որան՝ նաւակ տանելու համար:

Վաշան աչքերն բացաւ անմիջապէս: Մնացեալն զիւրին է երեսակայիւ: Նա ի գուր ջանաց օդուն թիւն պոսալ, զի խեղճ ձայնն կոկորդին մէջ խղղած էին արդէն:

Երբ շարագործ իրենց որսն առած դուրս եկան սենեկէն՝ նաւատար մը իրենց հանդէպ ելաւ, որ անհեղձով այդ տարօրինակ տեսարանն ու օտարականներն՝ զայն կեցնել փորձեց:

Ազամթ վտանգն զգաց, ու գաւաշին հանելով միջեւ նաւատարի կողմն որ օդնու թիւն կոչելով դեռին ինկաւ անշունչ:

Նաւապետն, որոյ սենեակը մօտ էր հոն, լսելով այս տարօրինակ ձայնն արթնցաւ քունէն ու անմիջապէս սենեկէն դուրս ցատկեց՝ գիշերային հագուստներով:

Թուման թատերաբեմին վրայ էր: Նա դեռ երկու քայլ չի փոխած՝ ստացաւ մահացուցիչ վերք մը ու գետնը փռուեցաւ արիւնաթաթալու: Եւ շարագործը մեկնեցան անվտանգ:

Պահ մը վերջ Ազամթ և իր երկու ընկերներն կը խորդային իրենց անկողնոյն մէջ, և նաւակն դէպ ի եղեր կը յառաջանար անմեղ որսին և երկու նորակներուն հետ:

Սե ճակատադիրն անդունդէ անդունդ կը գլորուէր գոյաղբ Վաշանն որոյ բաղլին վերայ երկինք անգամ կ'արտասուէին այդ գիշեր՝ առատ արցունք տեղալով:

Աւազակը ցամաք ելնելուն պէս հոն իրենց սպասող կտուքի մը մէջ մըտան կառնաւ որին հետ ու արաբաւ հեռանալ սկսեցին:

Վաշան ոչինչ կը հասկնար. այս ամէնն երազ կը թուէր իրեն:

Սակայն երազ չէր. այլ զարհուրելի իրականութիւն:

Մէկ ժամէ աւելի արաբաւ ընթանալի վերջ կտուքն կանկ առաւ ըլլի մը տակ, փոքր խղիկի մը առջեւ:

Հոն Վաշանը փար առին ու զայն ցած տանէ մը ներս առաջնորդեցին: Երբոր նա ներս մտաւ, շարագործը

դուռը դռնցին դուռն ու մեկնեցան:

Այդ ստորերկեայ ծախն մի խոնաւ տեղ էր առանց պատուհանի: Մէկ անկիւնն ճրագ մը կար որ մերթ կը մարէր և մերթ կը պղլար:

Նորակ բանապարկալն այդ աղտոլայտով մէկը նշմարեց անկիւնն, որ խորի կոյտի մը վրայ ինկած կը քնարար:

Երբ Վաշան դողողալով մօտեցաւ անձանթին, ճանաչեց զայն... տարաբախդ Արտաշէսն էր որ արեւան ու վերքերու մէջ կորսուած կերէէր, ու իւր նիշարցած և դեղնած գէմքն աւելի դիտակի մը երեւոյթն կուտային իրեն:

Վաշան անմիջապէս արթնցուց գանդիկայ: Երբ Արտաշէս բացաւ աչքերն, տարի ելաւ ընդօստ ու փաթկնուով Վաշանի վրէն արտասուել սկսեց:

— Աստի է եկար և ո՞վ բերաւ քեզ հոս, քոյր իմ, հարցուց Արտաշէս ցած յուզեալ ձայնիւ:

Սակայն պատասխան չ'կար: Գերեզմանական լուսնի մը արեւած էր հոն:

Հայկանաւ չոր Վաշան ծածկանաւ անտակ պահած կար ցայնփայլ, մարած ինկած էր իր եղբոր բաղլաց մէջ:

Արտաշէս զայն անշնչացած կարծեց:

(Շարունակելի) Հ. Է.

ՔԱՂԱՍՏՆ ՈՒՐԻՇ ԹԵՐԹԵՐԻ

Եւրոպական թերթեր կը ծանուցանեն թէ Մուսա պէկի հարցաքննութիւնն սկսած չէ առկաւին: Վկայից քննութիւնն յետաձգուած է առանց փամփուտի որոշելու: Հարցաքննիչ գատաւորքն Հոկա. Չի հարցաքննութեան օրն յանդիմանած է զիւրիւրայ ինքզինքն Քրիստոսեանց կոչելուն համար, և ըսած է անոր թէ դու կամաւ Մուսայի հարէմն երթալով Իսլամութիւնն ընդունած ես, սակայն անվհէր Հայոյն հին պատասխանած է ըսելով թէ «դիւտարանելու ալ լինիք Հաւատաւ չեմ ուրանար»:

Մուսայի ձեռամբ ողջ ողջ այրուող Օհանի այրուցն բռած է հարցաքննիչ գատաւորքն թէ պարզ գտնուած չի ընդունել, այլ ահաւատեալ փրանել: Կուզէ Օհանի այրուելն հաստատուի: Ռարիչ վկայի մ'ալ վկայութիւնն չէ բռնուած՝ առաւելելով թէ անոր արհեստն է սուս վկայութիւն:

Նոյ. Արն բողբարկաւ Հայերն խմբուած են պաշտար դրան առջեւ մի աղբրապիր մատուցանելու Սուլթան Համրայն թափառաշարի վիճակ ու ալր սուլթանին ներկայացնելով՝ դատարան տեսնու ինք ինքորդ: «Այն ինչ Սուլթանն դուրս ելաւ միջիթ երթալու, կրտ թրդթակիցն, ամբողջ բաղմութիւնն սկսեց պոսալ «դարաւ թիւնն արդարութիւնն»: Սուլթանն կը հրամայէ իր հետեւ գին որ առնու աղբրապիրն: Այս աղբրապիրն մատուցանող երեք՝ Հայերն կը ձերբակալուին ու չարաչար ծեծուելով բռնա կը տարան յետոյ ստիկանայն ձեռք, որը կրտն եղեր թէ ինչպէս կը համաձայնիք աղբրապիր տալ Ն. Վահագնաւ թեան գուր կեալուր չենք: Բանաւարկեալ Հայերն են, երանա Վաղարշան, Ավգոման գիւզէն: Արտաշէս Մուսա Վարդեանի գիւզէն:

Պոլիս գտնուող Մէլցի բաղմութիւնն միւս օր, կըսէ Փարիզի թերթ մը, բանա զիմած է ըսելով թէ մենք ալ պէտք է մասնակից ըլլանք բանաւարկեալ մը եղբար, բայց բանաւարկան վաճառած է զանոնք:

Յ. ԸՇՈՒԱՊ

ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ

Գոհարներու, ժամացոյցներու ևն. ևն.

Ամեն տեսակ նորոգութիւններ քիչ ժամացոյցներու եւ թիւ գոհարներու վերաբերեալ, կը կատարուին չափաւոր գիններով և խիստ մաքուր:

Թիւ 451 Փալըսիտ Ավընիւ, Կրիֆիթհայթս
Ֆորդըյին մօտիկ
Ճէրզի Սիթի, Նիւ Ճէրզի:

ԱՁԳ.

Մայր Հայաստանի և Հայ թագաւորաց պատկերներն մեծ և ընտիր թուղթի վրայ միասին տպագրուած՝ կը վաճառուի խմբագրութեանս քով 50 սենթի միայն: Յանձնարարութիւնք ճշտու կը կատարուին: Գիններն կանխիկ ևն. թղթատարի ծախքն է ձրի:

ԲԻՇՍՐՏ Յ. ԿԱԼՊՐԷԹՅ

Ընդհանուր աճրդարար, հարկից նօտար, Գործակալութիւն

Հաստատուն կալուածոց և ապհվադրթ. 185 Բլիթթըն ավ. Վ. Հոպլըքն, Ն. Ճ. Սիմս ավ. Ի և Բօրթլընարի միջև Տներ վարձու կ տրուին և վարձեր կը հաւաքուին

ԳՆԵՑԷՔ

Հոգեւոյս Ներսիս Պատրիարքի և Հ. Ալիքիսի պատկերներն որք կը վաճառուին իմրագրութեանս քով:

Գին ԻԻՐԱՔԱՆՁԻԻԻԻ 10 Սէնթ

— Կանխիկ —

Յ. Լ. ՊԷԼԹ

Վաճառական և շինող տեղական ու Հալանայի սիկարներու

Ամէն տեսակ գլանիկներ, ծխախոտ, ծամեխոտ ու ծխողաց յատուկ նիւթեր 460 Սէնթրը Ավ. Ճէրզի Սիթի Հայթս

Վէսթ Հոպլըքնեան

ԱՇՈՒԻԻ ԵՒ ՓԱՅՏԻ

Վ.Ա.ՃԱՌԱԿԱՆ

Կարմիր և ճերմակ մօխի ունեցող ածուխ ամենաաժան գներով

Գրասենեան և վաճառատեղի

197 Բլիթթըն Ավ.

Ձէմար փողոցի առջև

Վէսթ Հոպլըքն, Ն. Ճ.

Ճ. Փաթըրսըն — Տէր

ՉԱԽԻԼՍ Յ. ՄԻՆԹԸՐՆ

Օրէնսդէս փաստաբան Թիւ 19 Նիւարք ըստ. Հոպլըքն, Ն. Ճ. Գործի ժամեր — 9 ա. ժ. մինչ ցե. ժ.

ԱՐԵԳԱԿ

Շաբաթաթերթի հրատարակուած տասն և վեց թիւերն կը վաճառուին խմբագրութեանս քով կէս տողարի միայն: Փոսթի ծախքը ձրի է, իսկ գինը կանխիկ:

H. CHASEWENS,

Dealer in Foreign & Domestic

Dry & Fancy Goods

337-9 CENTRAL AVENUE,

Jersey City Heights, Cor. Lincoln Street,

P. CHANKALIAN,

MERCHANT TAILOR.

455 Palisade Av. Bet. Griffith & Bower Sts.

Jersey City Heights, N. J.

ՏԲԹ. Մ. ԱԹԹԱՐԵԱՆ

644 Իսթ 6րդ փողոց, Նիւ Եորք

Հիւանդ կընդունի

25 մինչ 4 Ե-ժ.

Ոչինչ կրնաս ընել լաւ

Բան գնել երկիր ու շինել տուներ

ՅԻԹԸՆՈՍԱՆ

Նիւ Ճէրզի

Սա 52 մըն հեռի է Նիւ Եորքէ, երկու երկաթուղիք կանցին անկէ. ունի երկաթուղաց կայարան, և է ամենէ առողջարար օդ ունեցող ու ծանօթ տեղերէն մին ՄԵՄ ՍԱՐԱՅԻՑ ԲԱՁՄՈՒԹԵԱՆ մէջ է Նիւ Ճէրզի: Երեք մընի չափ հեռու է միայն Լօնկ Պրէնչէ և քառորդ մըն ՄՕՆՄՈՒԹՅ ՓԱՌԲ ԲԷՅՍ ՔՕՐՍԷ: 25 է մինչ 500 տողարի տան յատուկ տեղեր կամհոն ծախու, կանխիկ կան դիւրաւմար: ԼԷՅՔՎՈՒՏԷ 17 մըն աւելի մօտէ Նիւ Եորքի և Եօթն մըն՝ ծովը գրէն: Օթիւսներ, Եկեղեցիներ, Դպրոցներ, Գործարաններ, տուններ, և 5,000 բնակիչներ կան հոն արդէն: Աւելի ընտիր տեղ կարելի չէ գտնել տուն շինելու համար: Հողերու գինն արագարար կը բարձրանայ: Դիմել

Իթընթաւուն իմիրուվմընթ ընկերութեան, 111 Պրօսթլի, Նիւ Եորք կամ 35 մօնթ կոմբրի ըսգրիտ, Ճէրզի Սիթի, և կամ ընկերութեան գործակալին, Հ. Էկինեանի, որմէ կարելի է լրտել ամէն մանրամասնութիւն ու գընել երկիր:

Բ. Փ. ԿՐԱՀԱՄ

ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ

Ձարդարուն և ամէն տեսակ ապրանքայ թիւներ, տեղեւորութեալ ապրանքներ, արանց և կանանց ճերմակեղէններ, ընդհանրապէս տան վերաբերեալ կտաւեղէններ ևն. ևն. ևն. 458 Սէնթրը Ավ. Ճէրզի Սիթի

— Սալթի և Բօնկրէսի միջև —

ԱԿԸՄԸՐՍ Ա. ՌԻՍՁ

Փաստաբան

152 Բլիթթըն ավընու,

Ուէսթ Հոպլըքն, Ն. Ճ.

ԱՁԳ

Հայերէն ամէն տեսակ կնիքներ և բրդալը ընթերցաններ ունենալ փափաքողներն կը հրաւիրուին գլխել Հ. Էկինեանի սր իր գներովը պիտի գոհացիր յաճախողները:

ՏԲԹ. Մ. Մ. ԳԱՐՐԻԷԼԵԱՆ

— 202 Վէսթ 23րդ փողոց, Նիւ Եորք —

Հիւանդ կընդունի:

Առաւօտեան ժամը 9է ց' 12

Եւ երեկոյեան ժամը 6է ց' 7

ՀԱՅ ԲՈՂՈՔԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ

ԱՆՅԵԱԼՆ ՈՒ ԱՊԱԳԱՅՆ

Կը վաճառուի խմբագրութեանս

քով: Գին 20 սէնթ կանխիկ:

ՃՕՆ Ֆ. ՀՈՒՓՓԸՐ

Վաճառական

Տան և տուն յարդարելու վերաբերեալ ամէն տեսակ երկաթեղէններ, վառարան, վառօդ, գնտեակ ևն. ևն. — Միակ գործակալ —

Լօնկման և Մարթինէսի մաքուր ներկերուն, իւղերուն ու վերնիճներուն: 414 Սէնթրը Ավ. Ճէրզի Սիթի Հայթս Նիւ Ճէրզի

Հայաստան Լրագրի Խմբագրութեան կողմէ պատիւ ունինք ծանուցանել թէ նոյն թերթին բաժանորդագրուել փափաքողներ պարտին իրենց հասցէն ու բաժանորդագիրն յղել Սուրհանդակի Խմբագրութեան ու ստանալ անդորրագիր:

«Հայաստան» բաժանորդագիրն է երկուք ու կէս տօլար:

ՔԷՍԼԸՐՍ ԼՕԼ

324 է մինչև 350 Սէնթրը Ավընիւ

Ճէրզի Սիթի Հայթս, Ն. Ճ.

Նուագահանդէս ամէն կիւրակի օրեր երկու մեծ սրահներ և գաւառ:

Աին ամենաքեղ սենեակներն ժողովի և գումարմանց համար:

Երևամ Ափփէլ — Տէր

Հաստատեալ ի 1888

ՎԻԼԻԸՄ ԿԸԼՏԸՆ

ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ

ԿԱՐԱՍԵԱՑ, ԿՍՊԵՐՏԻՑ, ԱՆԿՈՂՆՈՑ ևն.

81—83 Պէրկընլին Ավ.

ՍԻՆԻԸՆ ՀԻԼ, Ն. Ճ. Լըվիս փող. մօտ

ՏԲԹ. Ջ. Բ. ԹԼՈՂՈՐԵԱՆ

249 Սաւթի Ծօրթի Ըստրիտ

Հալմէյըրի մօտ:

ՊՐՈԹԻԼԻՆ, Ն. Ճ.

Հիւանդ կընդունի

8 էն մինչ 10 ա. ժ.

12 էն մինչ 2 Ե-ժ.

8 էն մինչ 8 Ե-ժ.

Կիւրմի Երես

Ճէն մինչ Եւ 12

Թէլէֆօն քօլ 28 Վէլիւմսպըրկ

Ճ. ՄԷՅԸՐ

Վաճառական

Ոտից ամաններու ու կոշիկներու նշնապէս (բըպըր) կոշիկներ ու ոտից ամաններ առ ձեռն

Յանձնարարութիւնք ու վերանորոգութիւնք կը կատարուին լաւ խիստ լաւ կերպիւ:

1142 Սըմիթ ավ. փափուր փողոցի մօտ Ճէրզի Սիթի Հայթս, Ն. Ճ.

Ֆ. ԳՕՐԹՍ

ԿԱՀԿԱՐԱՍԻՔ, ԱՆԿՈՂԻՆ, ԿԱՐՊԵ ՏԷԷ

59 և 83 Ուաշինկթն Ըստ.

ՀՈՊՈՔԸՆ, Ն. Ճ.

Կահարասիք, կապերու ևն կը վաճառուի շաբաթական վճարու մեքով:

Ամէն տեսակ կահ և ապրանք կընդունուի ի պահպանութիւն:

Լ- ՈՒՕԼՖ

Թիւ 443 ՓԱԼԻՍԻՏ ԱՎԸՆԻԻ

Ճէրզի Սիթի

— Պարզ և զարդարուն ապրանքներ —

Նոյնպէս ալորանց, երիտասարդաց և մանկանց մեծ քանակութեամբ և ընտիր

ՊԱՏՐԱՍՅ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐ

Արանց յատուկ արդուգարդեր

ՄԻԱՅՆ ՄԷԿԴԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԷ ԱՃԱՆ

Գործակալ տիկնանց տեղական հագուստներու տարազոյց:

ԾԱԽՈՒ ՏՈՒՆԵՐ ԵՒ ՏԱՆՑ ՅԱՏՈՒԿ ԳԵՏԻՆԵՐ

Ինտիւն Ըփրին Լիւնս ԷՆԼԻՐԻՐԻՆԸՆ ամէն գներով, ղիւրաւմար կամ շաբաթական վճարու մեքով, գաղ և ջուր ունեցող ու սալացատակ փողոցներու վերայ տներ և տանց համար յատուկ գետիւններ կառաւարկէ վաճառելու համար: Դիմել առ Ս. Բ. ՍԻՄՍ

Ֆըրսթ Նաշըլ պանք,

ՀՈՊՈՔԸՆ, Ն. Ճ.

ՏԲԹ. ՃԻԼԻԸՍ ՓԻԹԸՐՍ

— Ատամնազոր Վիրաբոյժ —

903 Սըմիթ Ավ. Ճէրզի Սիթի

Կրիֆիթ փողոցի անկիւնը

ՏԻԿԻՆ Պ- Մ- ՊԸՐՐ

ԴԱՍԱՏՈՒ

Գաղիարէն եւ անգլիարէն լեզուաց Թիւ 3 Սուրբէլըսգրիտ,

Վէսթ Հոպլըքն Նիւ Ճէրզի

Telephon Call 61 A, Hoboken.

©William R. Parolow.

UNDERTAKER.

99 Washington st. Hoboken, N. J

Հ. ՊՐՈԹԻՐԸՐ

Ձանաղան ապրանքներ, Շաբաթեղէններ, պարզ և զարդարուն ապրանքներ, ՊԱՏՐԱՍՅ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐ, գլխարկ, խոյր, գգրոց ևն. Թիւ 451 Սէնթրը Ավ. Փալթիճի անկն. Ճէրզի Սիթի Հայթս